

Ram för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett berörda utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 2003/04:1 Budgetpropositionen för 2004 (volym 1) i vad avser bl.a. utgifternas fördelning på utgiftsområden jämte motioner.

Bostadsutskottet behandlar i detta yttrande förslagen i budgetpropositionen och motstående motioner i vad avser ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.

Sammanfattning

Bostadsutskottet tillstyrker att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2004 fastställs till den nivå som regeringen föreslagit. Utskottet anser att riksdagen även bör godkänna beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2005 och 2006 vad avser utgiftsområde 18. Motstående motionsförslag i dessa delar avstyrks.

Avvikande meningar (m), (kd), (c) och (fp) har avgivits till förmån för förslagen till medelstildelning avseende utgiftsområde 18 i respektive partimotioner. Ett särskilt yttrande (v) har avgivits angående behovet av medel för länsstyrelsernas verksamhet.

Utskottet

Utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Utgiftsområde 18 omfattar anslag inom politikområdena Bostadspolitik, Regional samhällsorganisation, Ekonomisk familjepolitik samt Miljöpolitik.

Regeringen föreslår (punkt 9, tabell 6.5) att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2004 skall fastställas till 8 798 030 000 kr. Riksdagen föreslås vidare godkänna beräkningen av utgifter på utgiftsområdet – en s.k. konsekvensberäknad ram – för budgetåren 2005 och 2006 (punkt 11, tabell 6.5). För utgiftsområde 18 beräknas utgifterna till 9 141 miljoner kronor år 2005 och 9 440 miljoner kronor år 2006.

Ramen för utgiftsområdet 2004 jämförd med beräkningen i 2003 års ekonomiska vårproposition minskar med 93 miljoner kronor. Detta förklaras enligt propositionen i huvudsak av lägre beräknade kostnader för bostadsbidrag och räntebidrag. I förhållande till anvisade medel 2003 minskar utgifterna med 559 miljoner kronor 2004. Förändringen förklaras huvudsakligen av att utgifterna för bostadsbidragen beräknas minska samt av att den tidsbegränsade satsningen på lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet upphör.

Den konsekvensberäknade ramen för 2006 ökar utgifterna med 642 miljoner kronor i förhållande till den föreslagna ramen för 2004. Detta förklaras enligt propositionen främst av att kostnaderna för räntebidrag förväntas öka under perioden.

Förslag om andra nivåer för ramen för utgiftsområde 18 läggs fram i partimotioner (m), (kd), (c) och (fp).

Moderata samlingspartiet föreslår i sin partimotion 2003/04:Fi239 yrkande 6 att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2004 skall fastställas till ett belopp som är 823 miljoner kronor lägre än regeringsförslaget. För budgetåren 2005 och 2006 föreslås i motionens yrkande 7 att riksdagen godkänner en beräkning av utgifterna inom utgiftsområdet som uppgår till belopp som är 1 234 respektive 1 345 miljoner kronor lägre än vad regeringen förordat. Besparingarna avses uppnås genom nedskärningar på ett flertal områden. Det gäller bl.a. avveckling av bidragen till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet respektive till nybyggnad av hyresbostäder. Vidare görs besparingar på bostadsbidragen genom att bidrag endast utgår till barnfamiljer. Stödet för omstrukturering av kommunala bostadsbolag avvecklas. Anslagen för flera av myndigheterna inom utgiftsområdet skärs ned. Härutöver föreslås nedskärningar på flera andra anslag inom utgiftsområdet.

I Folkpartiets partimotion 2003/04:Fi240 yrkande 8 föreslås att ramen för budgetåret 2004 bestäms till ett belopp som är 688 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. Enligt yrkande 9 bör utgifterna inom utgiftsområde 18 beräknas till ett belopp som är 1 217 miljoner kronor lägre än regeringsförslaget för vart och ett av budgetåren 2005 och 2006. Förslagen utgår bl.a.

från lägre utgifter för bostadsbidrag, räntebidrag samt för vissa myndighetsanslag. Stödet till omstrukturering av kommunala bostadsbolag föreslås skäras ned. Vidare föreslås att investeringsbidragen till hyresbostäder respektive till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet avvecklas.

Kristdemokraterna föreslår i sin partimotion 2003/04:Fi241 en minskning av ramen med 59 miljoner kronor vad gäller år 2004 (yrkande 5). För budgetåren 2005 och 2006 föreslås att utgifterna beräknas till belopp som är 656 respektive 980 miljoner kronor lägre än vad regeringen förordat (yrkande 7). Besparingar åstadkoms bl.a. genom avveckling av investeringsbidragen till hyresbostäder respektive till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet. Även anslaget till räntebidrag föreslås minskas genom att nya räntebidrag inte beviljas. Ett ökat anslag föreslås till bostadsbidrag. Stödet till omstrukturering av kommunala bostadsbolag föreslås avvecklas och ersättas med ett nytt stöd till bostadsföretag i kommuner med bostadsöverskott. Investeringsbidraget för byggande av studentbostäder föreslås återinföras.

Förslagen för utgiftsområde 18 i Centerpartiets partimotion 2003/04:Fi242 yrkande 3 innebär att ramen bestäms till ett belopp som är 2 163 miljoner kronor lägre än regeringsförslaget för 2004 och beräknas till belopp som är 1 746 respektive 1 751 miljoner kronor lägre än vad regeringen förordat för budgetåren 2005 och 2006. Av en c-motion (2003/04:Bo275) om anslagen inom utgiftsområde 18 framgår att dessa besparingar avses bli uppnådda bl.a. genom besparingar på bostadsbidragen och en avveckling av investeringsbidraget till hyresbostäder. Ökade anslag föreslås till åtgärder mot fukt- och mögelskador i bostäder.

De ovan beskrivna förslagen i budgetpropositionen och i partimotionerna om ramar för utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande – åren 2004–2006 kan sammanfattas i nedanstående tabell.

Tabell: Förslag om ram för utgiftsområde 18.
Förslagen i partimotionerna redovisas som avvikelser från regeringens förslag.
Beloppen anges avrundade till miljoner kronor.

	2004	2005	2006
Regeringen	8 798	9 141	9 440
(m)	– 823	– 1 234	– 1 345
(fp)	– 688	– 1 217	– 1 217
(kd)	– 59	– 656	– 980
(c)	– 2 163	– 1 746	– 1 751

Bostadsutskottet vill vad gäller förslagen om ramen för utgiftsområde 18 anföra följande.

Bostadsutskottets beredningsområde omfattar bl.a. bostadspolitiska frågor i vid bemärkelse och frågor om den regionala samhällsorganisationen. En rad av de frågor som bereds har stor betydelse både för utvecklingen av samhälls-

ekonomin och för strävandena efter en långsiktigt hållbar utveckling av vår livsmiljö. Målet för bostadspolitiken är att alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Inom utgiftsområde 18 finns därför anslag för ett flertal verksamheter och stödformer som har stor betydelse för många människors vardagsliv och för samhällsutvecklingen i stort.

Utvecklingen av flera av de frågor som faller inom utgiftsområde 18 motiverar fortsatta kraftfulla statliga insatser under de närmaste åren. Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att den svenska bostadsmarknaden är tude-lad. I många kommuner minskar befolkningen och det finns en stor andel tomma bostäder. I tillväxtregionerna är situationen den omvända. Befolk-ningsökningen skapar ökad efterfrågan samtidigt som bostadsbyggandet under de senaste tio åren varit lågt. Det är angeläget med fortsatta statliga insatser för att motverka dessa obalanser på bostadsmarknaden. Samtidigt behövs insatser för att kunna ge stöd åt vissa utsatta grupper. Bostadsbidragen har stor betydelse för många barnfamiljer. Studenternas bostadssituation behöver ägnas fortsatt uppmärksamhet.

Bostadsutskottet kan konstatera att regeringens ramförslag för utgiftsom-råde 18 utgår från att satsningar med bl.a. dessa inriktningar skall komma till stånd även under de kommande budgetåren. Sammantaget gör bostadsutskot-tet bedömningen att den föreslagna ramen bör ge tillräckligt utrymme för den anslagsfördelning inom utgiftsområde 18 som bostadsutskottet senare i höst kommer att ta ställning till.

Utskottet övergår nu till att något kommentera de alternativa förslag till ram för utgiftsområdet som förs fram i de aktuella partimotionerna. Dessa förslag utgår från att flera av de ovan nämnda statliga insatserna på området avvecklas eller begränsas. Detta förutsätts möjliggöra stora nedskärningar på anslagen redan nästkommande budgetår. Frågor som rör konsekvenserna på bostadsmarknaden om dessa besparingsförslag verkligen kom till genomfö-rande får främst anses vara en fråga för bostadsutskottets överväganden i samband med det fortsatta budgetarbetet. Det bör emellertid i detta samman-hang understrykas att en underlåtenhet att vidta åtgärder mot obalanserna inom bostadssektorn kan få allvarliga konsekvenser för samhällsekonomin långt utanför denna sektor.

Bostadsutskottet tar i detta yttrande inte ställning till fördelningen på en-skilda anslag inom utgiftsområdet men vill ändå uppmärksamma finansut-skottet på att flera av ramförslagen bygger på anslagsbesparingar som i prak-tiken inte är möjliga att genomföra på det sätt som förutsätts i de aktuella partimotionerna. Detta gäller i första hand förslaget i Centerpartiets partimot-ion där en mycket stor besparing på de bostadspolitiskt motiverade utgifterna förutsätts kunna ske redan nästa år. Partiets ramförslag utgår således bl.a. från att anslaget för bostadsbidrag skärs ned med närmare 40 % – 1,3 miljarder kronor – under nästa år. Centerpartiet hänvisar till att besparingen blir möjlig att genomföra om partiets förslag om bl.a. skattesänkningar för låg- och me-delinkomsttagare vinner riksdagens bifall. Eftersom utfallet av belastningen

på bostadsbidragsanslaget är regelstyrkt förutsätter besparingar på detta anslag förslag om ändrade villkor för bidragsgivningen. Några sådana förslag läggs emellertid inte fram av Centerpartiet. Även Folkpartiet förutsätter att en mindre neddragning kan göras på anslaget utan att några konkreta förslag om regeländringar förs fram.

I några fall synes motionärerna också missbedöma hur snabbt en föreslagen åtgärd kan få genomslag på de anvisade anslagen. Exempelvis föreslår flera partier nedläggning av två myndigheter inom utgiftsområdet. Tre av partierna beräknar att detta medför vissa avvecklingskostnader under nästkommande budgetår, medan Centerpartiet inte räknar med att några sådana kostnader uppkommer. Även Kristdemokraternas bedömning av effekten budgetåret 2004 av de regeländringar som förelås avseende räntebidragen förefaller vara väl optimistisk.

Bostadsutskottet vill avslutningsvis uppmärksamma finansutskottet på att några av motionsförslagen om rambegränsning utgår från åtgärder som närmast får karakteriseras som budgettekniska, dvs. att förslag läggs fram om indraget anslagssparande eller med hänvisning till andra förutsättningar för budgetberäkningen. Detta gäller till viss del Centerpartiets förslag om bostadsbidragsanslaget och Folkpartiets förslag om anslag för räntebidrag. Besparingen enligt c-motionen uppkommer delvis genom ett indraget anslagssparande på 400 miljoner kronor. I det sistnämnda fallet utgår Folkpartiet från att regeringen överskattat byggvolymen och att anslagsbehovet därför blir mindre.

Sammantaget innebär dessa invändningar att ramförslagen i de aktuella partimotionerna avseende utgiftsområde 18 borde revideras innan de, i samband med finansutskottets fortsatta beredningsarbete, läggs till grund för eventuella jämförelser avseende tillgängligt utrymme exempelvis för skattesänkningar eller för reformer inom andra utgiftsområden.

Bostadsutskottet kommer senare i höst att ta ställning till förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18. Det kan emellertid redan nu konstateras att de ramförslag som lagts fram i partimotionerna inte bör läggas till grund för utskottets vidare arbete. Utskottet avstyrker således förslagen i motionerna 2003/04:Fi239 (m), 2003/04:Fi240 (fp), 2003/04:Fi241 (kd) och 2003/04:Fi242 (c). Bostadsutskottet förordar att riksdagen beslutar om en ram för utgiftsområde 18 för 2004 i enlighet med regeringens förslag samt godkänner regeringens beräkning av utgifter avseende utgiftsområde 18 för budgetåren 2005 och 2006.

Stockholm den 23 oktober 2003

På bostadsutskottets vägnar

Göran Hägglund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Hägglund (kd), Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Siw Wittgren-Ahl (s), Hans Unander (s), Margareta Pålsson (m), Ingela Thalén (s), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Gunnar Sandberg (s), Peter Danielsson (m), Sten Lundström (v), Helena Hillar Rosenqvist (mp) och Leif Jakobsson (s).

Avvikande meningar

1. Utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m) anser:

Den socialdemokratiska bostadspolitiken har i flera avseenden havererat. Byggandet i Sverige ligger på en väsentligt lägre nivå än i flertalet andra europeiska länder trots uppenbar bostadsbrist i stora delar av landet. Samtidigt står tusentals huvudsakligen skattefinansierade lägenheter tomma i glesbygdens centralorter. Trots alla akuta problem inom bostadssektorn har regeringen inte lagt fram några förslag om åtgärder som kan förbättra situationen. Regeringen visar upp en total oförmåga att ta tag i orsakerna till de växande problemen på bostadsmarknaden med bostadsbrist, obalanser i bostadsutbudet och höga boendekostnader. I stället för nödvändiga beslut om avreglering och sänkt skattetryck går regeringen vidare på sin väg med statlig styrning och nya bidragssystem med försök till detaljreglering av bostadssektorn. Flera av anslagen inom utgiftsområde 18 är klara uttryck för en sådan politik. Under de senaste åren har ett flertal tillfälliga bidragsformer inrättats och avvecklats. En kortsiktighet och ryckighet har även i övrigt präglat de bostadspolitiska besluten. Inom hela bygg- och bostadssektorn har osäkerhet rått om vilka förutsättningar som kommer att gälla för byggande och förvaltning under de närmaste åren. Önskvärda och nödvändiga investeringar har därför uteblivit eller försenats. Resultatet har blivit snedvriden konkurrens, ökade byggkostnader och en bostadsproduktion som inte motsvarar efterfrågan.

För att skapa goda förutsättningar för byggande och förvaltning av bostäder krävs förändringar inom många områden. Vi anser att utgångspunkten för de bostadspolitiska besluten under de närmaste åren, och därmed även för de nu aktuella budgetbesluten, måste vara att bostadsmarknaden skall styras av människors efterfrågan, inte av subventioner, detaljregleringar och politiska ingrepp. Åtgärder måste vidtas för att möjliggöra ett bostadsbyggande som svarar mot efterfrågan. Det handlar bl.a. om att successivt avveckla fastighetsskatten, reformera hyressättningssystemet, tillåta ägarlägenheter samt att förenkla plan- och bygglovsprocessen. Vidare måste den statliga styrningen av kommunernas bostadsföretag upphöra och hyresgäster tillåtas köpa sina egna bostäder om de så önskar. De investeringsbidrag med olika inriktning som införts under de senaste åren måste snarast avvecklas. Sammanfattningsvis handlar det om att ge bostadssektorn förutsättningar som möjliggör långsiktiga beslut utan påverkan av ständiga politiska ingrepp.

Vi kan konstatera att denna inriktning ligger till grund för de förslag om ram för utgiftsområde 18 under budgetåren 2004–2006 och som läggs fram i Moderata samlingspartiets partimotion 2003/04:Fi239. Dessa förslag utgår

från ett bostadspolitiskt program för framtiden med individen i fokus. Genom avveckling av olika bidragsformer och andra åtgärder kan ramen för utgiftsområde 18 begränsas. Detta ger utrymme bl.a. för de skattesänkningar inom bostadssektorn som Moderata samlingspartiet föreslår i andra motioner.

Med hänvisning till det nu anförda anser vi att Moderata samlingspartiets partimotion 2003/04:Fi239 yrkandena 6 och 7 bör tillstyrkas och att regeringens förslag, liksom övriga motionsyrkanden, bör avstyrkas.

2. Utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Nina Lundström (fp) och Lars Tysklind (fp) anser:

En fungerande bostadsförsörjning är en viktig tillväxtfrämjande faktor, men den svenska bostadspolitiken fungerar inte. Stor bostadsbrist råder i storstadsregionerna och på andra tillväxtorter. Denna brist medför en rad problem. Många familjer är trångbodda, ungdomar kan inte finna en bostad och en önskvärd rörlighet på bostadsmarknaden förhindras. Bristen på bostäder riskerar också att bli ett allvarligt hinder för den ekonomiska utvecklingen i dessa delar av landet. Rekryteringen till många branscher försvåras och studenter tvingas tacka nej till studieplatser på högskolor och universitet. I andra delar av landet finns det motsatta problemet. Kommunala bostadsbolag med outhyrda lägenheter har drabbats av omfattande ekonomiska problem. Överskottet på bostäder har ibland t.o.m. lett till rivning av moderna lägenheter.

Dagens situation på bostadsmarknaden har sitt ursprung i flera decenniers socialdemokratisk regleringspolitik. Subventioner, centralplanering och förmynderi har präglat synen på bostadssektorn. Det är nu hög tid att lägga om den bostadspolitiska kursen i liberal riktning. Folkpartiet liberalernas uppfattning är att det krävs förändringar på snart sagt varje område. Konsumentmakten måste stärkas och valfriheten öka. Bostadsskatterna måste sänkas, de styrande subventionerna måste avvecklas, åtgärder måste vidtas för att öka konkurrensen inom byggsektorn, plan- och byggprocessen och hyreslagstiftningen måste reformeras. Sammantaget måste en rad åtgärder vidtas för att ge en bättre incitamentsstruktur för byggandet och därmed lägre produktionskostnader. Det är också nödvändigt att genomföra en ny statlig markpolitik, införa ägarlägenheter, motverka svarthandeln med hyreskontrakt, underlätta byggandet av studentbostäder och vidta åtgärder för de hemlösa.

Den ram för utgiftsområde 18 som föreslås i Folkpartiets partimotion 2003/04:Fi240 utgår från att den subventionsbaserade bostadspolitiken växlas över till åtgärder som ger långsiktigt hållbara spelregler inom sektorn. Det förutsätter bl.a. att det nuvarande systemet för räntebidrag reformeras. Folkpartiets förslag om en successivt sänkt fastighetsskatt är en bidragande förutsättning för den föreslagna avvecklingen av flera bidragssystem som negativt påverkat bostadssektorn. Med denna inriktning kan besparingar göras på ett flertal anslag inom utgiftsområdet och ramen redan nästa år begränsas i för-

hållande till regeringsförslaget. De kommande budgetåren uppnås betydligt större besparingar. Detta kan åstadkommas bl.a. genom en avveckling av de olika investeringsbidragen och genom besparingar på räntebidragen. Enligt Folkpartiet liberalernas uppfattning bör bostadsbidragen reformeras. Många människor fastnar i dag i en fattigdomsfälla som det är svårt att ta sig ur. Grupper med särskilt stor försörjningsbörda, bland annat barnfamiljer, kan kompenseras genom ökade generella stöd. En sådan reform skulle få positiva effekter. Marginaleffekterna skulle minskas. Genom ökade generella stöd till barnfamiljerna blir det också möjligt att begränsa utgifterna för bostadsbidrag. Sammantaget innebär de åtgärder som Folkpartiet föreslagit i andra motioner att ramen för utgiftsområde 18 för åren 2004–2006 bör bestämmas i enlighet med Folkpartiets partimotion 2003/04:Fi240 yrkandena 8 och 9. Regeringsförslaget i denna del samt förslagen i övriga partimotioner avstyrks.

3. Utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Göran Hägglund (kd) anser:

En fungerande bostadsmarknad är nödvändig för en god samhällsutveckling – både ekonomiskt och socialt. Regeringens bostadspolitik har emellertid misslyckats. En kortsiktig och bidragsorienterad politik har starkt medverkat till de omfattande problem som i dag finns på bostadsmarknaden. Det råder bostadsbrist i 135 av landets kommuner. Det är en ökning med 30 % på ett år. De drabbade finns på alla nivåer. Från enstaka familjer till hela storstadsregioner som på grund av bostadsbristen inte kan ta emot den arbetskraft som behövs inom flera sektorer. I andra delar av landet råder bostadsöverskott. Regleringar och högt skattetryck inom bostadssektorn har hindrat framväxten av en marknad i balans. Bostadspolitiken bör ställas om och formas utifrån den enskilda personens ansvar, möjligheter och skyldigheter. Den enskildes rätt till ägande måste tillgodoses, samtidigt som samhället behöver garantera en solidarisk bostadspolitik där även den som inte är köpstark har rätt till ett gott och tryggt boende.

Kristdemokraterna anser därför att det behövs en helt ny inriktning för bostadspolitiken med sänkt skattetryck och långsiktiga, förutsägbara spelregler. I olika motioner har vi fört fram förslag som kan bidra till en bättre fungerande bostadsmarknad. Det gäller bl.a. förslag om avskaffad fastighetsskatt, åtgärder motsvarande halverad byggmoms, en förenklad planprocess och en friare hyressättning i nyproducerade fastigheter. En omställning med denna inriktning medför även förändringar av anslagsbehoven inom utgiftsområde 18. Ökat anslag behövs till bostadsbidragen för att möjliggöra regeländringar som tar bort orättvisor i dagens system och kompenserar de familjer som har den sämsta ekonomiska situationen. Genom en avveckling av fastighetsskatten blir det möjligt att påbörja avvecklingen av räntebidragssystemet. Inga nya räntebidrag bör beviljas från år 2004. Inte heller bör nya investeringsbi-

drag beviljas till nybyggnad av hyresbostäder eller som bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet. I stället införs en permanent skattereduktion vid byggande av flerbostadshus. Effekten av en sådan reduktion motsvarar en halvering av byggmomsen. Anslaget för stödet till omstrukturering av kommunala bostadsbolag bör ersättas med ett anslag för ett stödssystem med motsvarande omfattning men som står i bättre överensstämmelse med det kommunala självstyret. Stödet bör vara öppet för alla fastighetsägare i kommuner med bostadsöverskott. Genom att detta stöd administreras av Boverket kan Statens bostadsnämnd avvecklas. Den omfattande bristen på studentbostäder gör det nödvändigt att införa ett nytt investeringsbidrag för detta ändamål under åren 2004–2006.

Sammantaget innebär de ovan redovisade åtgärderna att ramen för utgiftsområde 18 bör fastställas i enlighet med förslaget i Kristdemokraternas partimotion 2003/04:Fi241 yrkandena 5 och 7. Regeringens förslag, liksom övriga aktuella motionsyrkanden, avstyrks.

4. Utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Rigmor Stenmark (c) anser:

Sverige behöver en ny hållbar bostadspolitik för hela landet med en hög flexibilitet för att passa olika lokala förutsättningar och behov. En viktig utgångspunkt för den nya inriktningen av bostadspolitiken är decentraliseringen av ansvaret för bostadspolitik och samhällsplanering.

Den kortsiktighet och ryckighet som präglat bostadspolitiken har fått förödande konsekvenser. Vi har i dag en bostadsmarknad i stark obalans. Det finns stora regionala skillnader med bostadsbrist och bostadsöverskott i olika delar av landet. Samtidigt finns det en obalans i utbudet av bostäder på respektive ort. Efterfrågan på hyresbostäder kan inte tillgodoses på de expansiva orterna. Bristen på studentlägenheter är mycket stor på flera av universitets- och högskoleorterna. Unga hushåll har stora svårigheter att skaffa den första bostaden. Boendekostnaderna i delar av landet har ökat kraftigt till följd av en hög beskattning av hela sektorn. För många har detta lett till svårigheter att bo kvar i sin bostad. Det är nödvändigt med åtgärder inom ett flertal områden för att komma till rätta med bl.a. dessa brister.

Bostadspolitiken bör inriktas på att skapa förutsättningar för en bättre fungerande bostadsmarknad som kan erbjuda ett boende med hög livskvalitet till rimliga kostnader i hela landet. Det är nödvändigt att bostadspolitiken formas underifrån, med utgångspunkt från de lokala och regionala förutsättningarna. Centerpartiet föreslår i sina motioner åtgärder som kan inleda omställningen till en mer balanserad bostadsmarknad som i högre utsträckning tillgodoser människors efterfrågan och behov. Förslag lämnas bl.a. om förenklningar i regelverken för planering och byggande. Det är också nödvändigt att regelverken ger förutsättningar för byggande av sunda och miljöanpassade fastig-

heter. Ett nationellt handlingsprogram för kretsloppsanpassat byggande bör utarbetas. Beskattningen av bostäder föreslås reformeras genom åtgärder för sänkta fastighets- och förmögenhetsskatter och ett rättvisare system för fastighetstaxering. En skärpt tillämning av konkurrenslagstiftningen behövs för att motverka den oligopolliknande strukturen inom byggsektorn. Sverige bör ta initiativ till regeländringar inom EU som gör det möjligt att införa en sänkt byggmoms. Bruksvärdessystemet behöver reformeras och nyproduktionen bör undantas från de nu gällande hyressättningsreglerna.

När det gäller anslagen inom utgiftsområde 18 innebär Centerpartiets förslag om ökade satsningar på andra områden att vissa besparingar kan göras. Besparingar kan göras på bostadsbidragssystemet eftersom Centerpartiet föreslagit andra åtgärder som förstärker barnfamiljernas ekonomi, bl.a. skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare. Vi vill avskaffa investeringsbidraget för nybyggnad av hyresbostäder och i stället stimulera byggandet med bl.a. åtgärder för en ökad konkurrens och sänkta skatter. En omläggning till en mer flexibel hyressättning för nyproduktionen kommer också att stimulera byggandet av hyresrätter. Besparingar kan vidare göras på administrationen vid flera av myndigheterna inom utgiftsområdet.

Stödet för omstrukturering av kommunala bostadsbolag bör avvecklas liksom Statens bostadsnämnd, dvs. den myndighet som inrättats för att hantera stödet. I första hand bör det givetvis vara en uppgift för de berörda kommunerna att hantera sina bostadsbolag utan statlig inblandning. Möjligheten att ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshantering bör emellertid behållas.

Sammanfattningsvis anser jag att förslagen i Centerpartiets partimotion 2003/04:Fi242 yrkande 3 om ramen för utgiftsområde 18 bör tillstyrkas av finansutskottet. Regeringsförslaget, liksom övriga aktuella motionsyrkanden, avstyrks.

Särskilt yttrande

Behovet av medel för länsstyrelsernas verksamhet

Owe Hellberg (v) och Sten Lundström (v) anser:

I riksdagen behandlas nu regeringens proposition 2003/04:2 Förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Ett genomförande av förslaget innebär bl.a. att landets länsstyrelser kommer att få utökade uppgifter. För att länsstyrelserna skall kunna fullgöra dessa nya arbetsuppgifter bör de enligt vår mening tillföras ytterligare medel. Det är en fråga som i första hand borde ha behandlats i årets budgetproposition. Detta är emellertid inte fallet. Vi förutsätter mot den bakgrunden att regeringen återkommer med ett förslag om medelstillskott till länsstyrelserna på tilläggsbudget för 2004.